MODRÁSCI RODU MACULINEA VAN EECKE, 1915 NA ČESKOMORAVSKÉ VRCHOVINĚ

Jan Šumpich

Do rodu Maculinea VAN EECKE řadíme čtyři druhy modrásků - příslušníků naší fauny. Jsou to Maculinea alcon (FABRICIUS, 1787),
Maculinea arion (LINNÉ , 1758),
Maculinea teleius (BERGSTASSER, 1779),
Maculinea nausithous (BERGSTASSER, 1779)
z nichž výskyt tří druhů byl bezpečně ověřen i u Hlinska v Čechách na Českomoravské vrchovině a ve východních Čechách. Čtvrtý druh Maculinea alcon FAB. byl sice v minulosti uváděn STERNECKEM z východních Čech z Bohdanče, ale dalšími nálezy již nebyl jeho výskyt potvrzen.

V předkládaném příspěvku shrnuji dosažitelné literární údaje a poznatky ze svého faunistického průzkumu, který provádím od roku 1977 hlavně v okolí Hlinska v Čechách.

Maculinea alcon (FABRICIUS, 1787) (Modrásek hořcový)

Velmi vzácný druh, STERNECK uvádí z východních Čech pouze Bohdaneč. Další faunistické práce z východních Čech se o tomto druhu nezmiňují a zřejmě se zde ani dříve nevyskytoval.

Maculinea arion (LINNÉ, 1758) (Modrásek černoskvrnný)

Z okolí Chrudimě uvádí MENŠÍK dosti častý výskyt, STERNECK se o výskytu ve východních Čechách nezmiňuje, ROTTER uvádí lokalitu Červená Voda (Skala 1912), Kačerov (20.VII.1965, Rotter lgt.) a Dobrošov (21.VII. 1964, Holeček lgt.).

V Hlinsku byl zaznamenán 2.VII.1963 a 23.IV.1964 (Halamka lgt.). Údaje z posledních let chybí a zřejmě zde nebyl ani pozorován. Druh se vyskytuje od severního Španělska přes Evropu, SSSR, Čínu až do Japonska. V jižní Evropě na Balkáně a v Řecku; chybí v jižním Španělsku a Portugalsku (HIGGINS).

Maculinea teleius (BERGSTASSER, 1779) (= euphemus HB., diomedes ROTT.)
(Modrásek očkovaný)

O výskytu druhu ve východních Čechách se poprvé zmiňuje MENŠÍK 1909,

který uvádí dosti častý výskyt v okolí Chrudimě. STERNECK jako další lokality východních Čech udává Nové Město nad Metují, Rezek, Dobruška, Rychnov nad Kněžnou, Hradec Králové, Bohdaneč a Čáslav. ROTTER (1984) doplňuje lokality v Orlických horách o : Kostelecká Lhota,Doudleby(Kačírek), Osečnice, Uhřínov, Kačerov, Orlické Záhoří (ROTTER) a další.

Údaje o výskytu svědčí o jeho ostrůvkovitém rozšíření po celém kraji. Jedná se o druh velmi lokální, který bývá na vhodném stanovišti také hojný (STERNECK). Na hlinecku je rozšířen velmi sporadicky a vyskytuje se vzácně : Hlinsko - 6.VIII.1979, 12.VII.1983; Čertovina - 2. VIII.1984; Skuteč - 10.VIII.1984. Létá na vlhkých loukách, kde hojně roste Sanguisorba officinalis L., který je živnou rostlinou jeho housenek. Vyskytuje se vždy spolu s druhem **Maculinea nausithous** BERG.,ovšem je mnohem vzácnější (což odporuje hodnocení MENŠÍKA, který uvádí,že se řidčeji vyskytuji druh **Maculinea nausithous** BERG.).

Areál výskytu druhu **Maculinea teleius** BERG. dosahuje od Francie,přes Švýcarsko, Německo, Rakousko, Sibiř až do Japonska, chybí na Balkáně (HIGGINS).

Maculinea nausithous (BERGSTASSER, 1779) (= **arcas** ROTT.,**erebus** KNOCH.)
(Modrásek bahenní)

MENŠÍK uvádí řídký výskyt od Chrudimi (1909), STERNECK udává Českou Skalici, Josefov, Rezek, Dobrušku, Rychnov nad Kněžnou, Bohdaneč a Čáslav. Z Orlických hor uvádí ROTTER (1984) lokality Zdelov, Orlické Záhoří, Kačerov, Uhřínov (Rotter lgt.) ,Kostelec nad Orlicí, Kostelecká Lhota, Doudleby, České Petrovice, Vitanov (Kačírek lgt.) a další.

Druh je na hlinecku velmi rozšířený a na lokalitě hojný. Motýl létá od konce VI. do poloviny VIII. na vlhkých loukách s porostem Sanguisorba officinalis L. Např. : Hlinsko - 20.VI.1979, 11.VII.1978, 3.VIII 1981, 12.VII.1983; Čertovina - 2.VIII.1984. Další lokality Raná, Skuteč. Motýl neopouští svůj biotop a se zničením lokality mizí i tyto oba druhy modrásků, což se projevuje zvláště na výskytu Maculinea teleius BERG., který zde stále ubývá. Oba druhy se zde vyskytují v jedné generaci. Mimořádně hojně se **Maculinea nausithous** BERG. vyskytoval v letech 1983 - 1984, která mu zřejmě klimaticky nejvíce vyhovovala.

Druh se vyskytuje od Španělska přes Švýcarsko, Rakousko na Sibiř (HIGGINS).

Z uvedeného přehledu vyplývá, že nejširší ekologickou valencí se vyznačuje **Maculinea nausithous** BERG., který se vyskytuje i na částečně

rekultivovaných biotopech (Čertovina). S rekultivací vlhkých luk souvisí i otázka existence **Maculinea teleius BERG.**, který se s likvidací přirozených biotopů stává stále vzácnější. Otázkou zůstáva současný výskyt **Maculinea arion L.** Vzhledem k tomu, že na hlinecku zatím nikdo nepublikoval, není jisté, zda se zde tento druh dříve vyskytoval hojněji či nikoliv.

S o u h r n

Autor se pokusil nastínit současný stav výskytu modrásků rodu **Maculinea VAN EECKE** na hlinecku v porovnání s literaturou. Byl zjištěn hojný výskyt **Maculinea nausithous BERG.**, vzácný výskyt **Maculinea teleios BERG.** a byla vyjádřena pochybnost nad výskytem **Maculinea arion L.**

L i t e r a t u r a

Higgins G.L.: The Butterhlies of Britain and Europe, Collins, 1983

Menšík E.: Motýlové okolí Chrudimě, Čas. čs. spol. entomol.VI.,1909, str. 52 - 54

Rotter M.; Kačírek A.: Motýli Orlických hor I. Práce a studie Přír. Pardubice, 15: 101 - 116, 1984

Sterneck J.: Prodromus der Schmetterlingsfauna Böhmens, Karlsbad 1929

Adresa autora :

Jan Šumpich, Rataje 434, 539 01 Hlinsko v Čechách